

Fi2020/00475/BB

Till: Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
med kopia till:
fi.sba.bb@regeringskansliet.se
samt med kopia till:
[Falu kommuns diarium](#)

Klimatdeklaration för byggnader

DS2020:4

REMISSVAR TILL FINANSDEPARTEMENTET FRÅN FALU KOMMUN

Svarsdatum senast: 2020-05-06

INLEDNING

Falu kommun är en av de kommuner som av Finansdepartementet har getts möjlighet att senast den **2020-05-06** inkomma med synpunkter över remissen Klimatdeklaration för byggnader. Falu kommuns synpunkter över förslaget insändes härmed till Finansdepartementet som en wordfil samt en kopia i pdf-format.

Remissen om Klimatdeklaration för byggnader rör frågor som faller inom plan- och bygglagens område och kopplat till främst frågor om tekniska egenskapskrav och kontroll etc. Falu kommuns remissvar har därför besvarats av berörd avdelning, bygglovsavdelningen, under Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen (MoS) i Falu kommun. För sammanställningen enligt detta dokument har byggnadsinspektör Ola Lindvall vid bygglovsavdelningen ansvarat.

FRÅGESTÄLLNINGAR OCH SYNPUNKTER FRÅN FALU KOMMUN

Falu kommun, bygglovavdelningen, har identifierat några frågeställningar som vi väljer att kommentera enligt nedan.

1. Den totala omfattningen av de lagar och föreskrifter som berör byggandet.

Falu kommun inser behovet av reformer på klimatområdet och internationella åtaganden. Om förslaget realiserar så förordas, så som förslaget också anger, att Lag om klimatdeklaration införs i likhet med Lagen om energideklarationer. Falu kommun inser att vissa delar av PBL också behöver revideras om förslaget realiserar. Falu kommun tar detta tillfälle i akt att belysa att den totala mängden av lagar och föreskrifter som reglerar byggandet ständigt öka och vi upplever att det påverkar byggandet. Lagstiftaren och ansvarig myndighet (Boverket) har i andra sammanhang flaggat för en översyn, renodling och förenkling av lagar och förordningar för byggandet- till förmån för en nationellt mer enhetlig tillämpning.

Förslaget på införandet av klimatdeklarationer uppges endast öka kostnader marginellt- konsekvensen för enskilda av förslaget bedöms också som marginellt. Den ökning i produktionskostnad som förslaget uppges innebära anges som en sådan liten andel att det inte bör påverka varken byggtakt eller marknadspriser mer än marginellt. Kostnadsökningen för småhusen bedöms högre än för flerbostadshusen vilket vi menar vara ett riktigt antagande. Även om Falu kommun, bygglovavdelningen, varmt förespråkar fackmannamässiga projekteringar och inser betydelsen av mer formaliserade krav om systematisering- så kan vi rent generellt också konstatera att de kostnadsdrivande effekterna av nya förslag oftast undervärderas och det saknas ofta ett helhetsperspektiv för den totala kostnadsdrivande utvecklingen, specialiseringen och ökade administrationen. Detta bedöms gälla för byggsektorns alla delar. Andra samhällsviktiga uppsatta mål med byggandet kan med denna utveckling riskera att ej komma att förverkligas. Om en mer överskådlig, greppbar och nationellt mer likvärdig tillämpning av det regelverk som berör byggandet är lagstiftarens och den centrala myndighetens övergripande målsättning så bedöms det behövas ett större mått av mod i att renodla och prioritera hårdare i lagars omfattning, i antalet undantag från huvudregler, i antalet föreskrifter etc.

2. Krav på byggnadsmaterial, byggprodukter och prestandadeklarationer mm.

För att den föreslagna ordningen med klimatdeklarationer ska få den effekt som åsyftas så bedöms det vara avhängigt att de egenskaper och den miljöpåverkan som ett material och/eller en byggprodukt som infogas i byggnadsverket innehåller- är kända och väl dokumenterade. Även om den övervägande delen av byggbranschen/leverantörer i Sverige kunnat tillskansa sig kunskaper om byggproduktförordningen relativt snabbt så kommer sannolikt förslaget om Klimatdeklaration att utgöra en ny aspekt för många aktörer- byggnadsnämnder inkluderade. Implementeringen av krav på material- och byggprodukter med kända och dokumenterade egenskaper, harmoniserade standarder mm, bör ha hunnit komma till en sådan utbredning att de ingångsvärden som den föreslagna klimatdeklarationen antas komma att bygga på, finns tillgängliga i tillräcklig utsträckning. Falu kommun finner resonemanget att staten kan tillgängliggöra och förenkla användandet av vissa data (värden) som intressant och Falun inser vidare behovet av att breda utbildningsinsatser kan komma att bli viktiga för den föreslagna reformens framgång.

För den mer småskaliga och lokala tillverkningen av byggnadsmaterial och/eller produkter behöver sannolikt ytterligare vägledning (schabloner) tas fram för att undvika att sådana lokaler aktörer undanröjs- d.v.s. den föreslagna ordningen med klimatdeklarationer vore inte särskilt träffsäker om de lokala tillverkarna med korta transportsträckor undanröjs enbart på

den grund av att de inte ha tillgång till kompetensen av att beräkna/dokumentera det levererade byggmaterialets- eller byggproduktens prestanda/ klimatpåverkan.

3. Det stegvisa införandet i två etapper

Om förslaget blir verklighet så välkomnar Falu kommun- så som det föreslås- att införandet av krav på klimatdeklaration införs etappvis- i ett första skede för flerbostadshus och lokaler och två år därefter för även för småhus. Därmed bör den mer småskaliga småhusbranschen ges en viss tid och utrymme för utbildning- och utveckling.

4. Samstämmiga och renodlade undantag från krav

Falu kommun välkomnar förslaget om att de byggnadstyper som idag undantas från kravet om energideklaration också ska undantas kravet på klimatdeklaration med skälet att det blir tydligt för byggherre och fastighetsägare vilka som omfattas av krav på klimat- och energideklaration. Föreslagen ny lag och paragraf (§ 5) bedöms uttömmande.

5. Föreslagen avgränsning till att endast omfatta byggproduktionskedet

En byggnads **hela** livscykel är som utgångspunkt mer intressant och utgör en totalt sett mera komplett analys av en byggnads klimatpåverkan. En sådan tillämpning skulle även ge en mer rättvis bild i valet av ingående byggnadsmaterials **beständiga** egenskaper under hela dess livslängd. Det bedöms dock inte vara så enkelt och att avgränsa och tillpassa livscykeln till den i PBL reglerade bygglovsprocessen är en grannlaga uppgift. I denna avvägning så får det därför anses vara berättigat såsom förslaget ger att begränsa livscykeln till byggproduktionskedet (A1 till A5). Att avgränsa klimatdeklaration till att endast omfatta byggproduktionskedet, och enligt standarden EN-15978 så som föreslås, stämmer bäst överens med de rådande tidsaspekter som PBL förskriver genom bygglovsprocessen. Att i PBL alls hantera en byggnads **hela** livscykelperspektiv skulle komma att avvika och te sig främmande från nuvarande tillämpning av PBL. Bättre då att tillföra den nya föreslagna *Lagen om klimatdeklarationer* det längre tidsperspektivet om det skulle anses nödvändigt.

6. Vikten av att tidigt projektera för en låg klimatpåverkan (BN startbesked)

I förslaget framhålls att förutsättningarna till att minska klimatpåverkan finns främst under planering och projektering av en byggnad. Vidare anges att genomförande av de beräkningar och analyser som ligger till grund för klimatdeklarationer ska genomföras tidigt och genomgående under byggprocessen. Falu kommun håller med om det ovanstående. Det anges vidare finnas skäl till att knyta deklarationstidpunkten till byggprocessen och det förfarande vid uppförande av byggnad som regleras i PBL.

En enhetlig tillämpning av lag och praxis bör alltid eftersträvas nationellt så att lokala tolkningar undviks. Falu kommun anser det inte i tillräcklig utsträckning är beskrivet vad avser BN ansvar inför beslut om startbesked, enligt nedan;

- Inför ett beslut om startbesked ska BN bedöma om de tekniska egenskapskraven **kan antas** komma att uppfyllas. Ytterligare direktiv behövs till landets BN om vilken nivå på formaliserade *beräkningar el motsv* av byggnadens klimatpåverkan som alltför vagt åsyftas ska finnas BN tillhanda innan ett startbesked ges.

7. Upprättad klimatdeklaration- underlag för BN beslut om slutbesked, enligt 10 kap 34 § plan och bygglagen.

Förslaget innebär, enligt vad Falu kommun kan se, att tillföra 10 kap 34 § PBL ett krav på uppvisad klimatdeklaration (eller kvittens om en sådan?) inför BN beslut om slutbesked.

Boverket föreslås som tillsynsmyndighet över den föreslagna ordningen med klimatdeklarationer- vilket också bedöms vara i linje med nuvarande Lagen om

energideklarationer. Boverket föreslås även ges lagligt stöd i att under vissa förutsättningar ta ut en sanktionsavgift av byggherre/ fastighetsägare. Samtidigt så föreslås, enligt vad Falu kommun kan förstå, att kravet på en upprättad klimatdeklaration ska formaliseras i form av en handling inför BN beslut om slutbesked. Kontrollen föreslås vidare- lite väl vagt- ska ske genom byggherrens dokumenterade egenkontroll och den kontrollplan som fastställs i beslut om startbesked. Falu kommun vill uppmärksamma tillämpningen av redan rådande praxis om formaliserade handlingar för vissa väsentliga egenskapskrav på byggnadsverk inför BN beslut om slutbesked- utan att de för den skull är specifikt angivna i 10 kap 34 § PBL. Varför ska just klimatdeklarationer specifikt anges i 10 kap 34 § PBL när inte vissa andra väsentliga egenskapskrav på byggnadsverk anges på motsvarande sätt i paragrafen?

Falu kommun anser förslaget och ansvarsförhållandena mellan föreslagen tillsynsmyndighet (Boverket) och BN ej vara tillräckligt klargjorda och belysta. På sidan 58 anges bl.a. att någon ytterligare tillsyn av att klimatdeklarationer upprättas än den BN gör i samband med slutbesked ej behövs? Vad som förväntas granskas av landets BN kan tyckas oklart. Vad avses med den *kvittens* om upprättad klimatdeklaration som anges? En ökad administration och belastning för redan ansträngda BN kommer vara till nackdel för handläggningstider och övrig viktig tillsyn. Ett slutbesked ska ges skyndsamt av BN och bedöms ej kunna invänta ett granskningsyttrande över en till tillsynsmyndighetsmyndigheten Boverket ingiven klimatdeklaration. Ett ej utrett ansvarsförhållande kan riskera att BN beslut om slutbesked kan komma påverka Boverkets möjlighet att därefter kunna utöva sin tillsyn, med möjlighet till sanktion? Oklara ansvarsförhållanden kan i realiteten ju lägga ansvaret för granskningen av en ingiven klimatdeklarations måluppfyllelse till BN istället för till den myndighet (Boverket) som avsågs? Om det skulle läggas till BN att bedöma hur måluppfyllelsen är uppfylld- ska då ett slutbesked kunna nekas av BN i det fall BN ej anser så vara fallet?

8. Landsbygdsperspektivet saknas

Förslaget saknar tillräcklig analys och konsekvenser för vad ett införande av klimatdeklarationer skulle innebära specifikt för landsbygden. På vilket sätt långa transporter viktas i den metodik och i de beräkningsprogram som det hänvisas till är enligt vad vi kunnat se inte närmare redogjort för- och de förmodat negativa konsekvenserna som det skulle innebära för byggande på landsbygden redogörs ej för. Falu kommun anser inte att lagstiftaren kan införa krav om klimatdeklarationer innan landsbygdsperspektivet av förslaget närmare har utretts. I förslaget anges bland annat att metodiken att beräkna klimatpåverkan under byggskedet bedöms idag vara tillräckligt mogen för att tillämpas på klimatdeklarationer och att det idag finns digitala verktyg som är utvecklade för att genomföra beräkningar av klimatpåverkan och som kan användas av marknadens aktörer. Vidare anges att kostnadsandelen per producerad kvm beräknas bli större utanför storstadsregionerna, att brist på byggkonsulter/kompetenser kan innebära att byggprojekten förlängs och att kostnaderna ökar. Landsbygden präglas i högre grad av en småskalig och lokal småhusmarknad och i vissa geografiska områden saknas redan idag byggkonsultkompetenser som kan vara behjälpliga med olika former av beräkningar och projekteringar.

/ SLUT

/ 2020-05-06

byggnadsinspektör Ola Lindvall, Falu kommun

Sändlista: se första sidan